

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

SKUŚ BABA na DZIADA

OJ CZYSTY – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Wylicznanka SKUŚ BABA na DZIADA to zaklęcie, które – przed nastaniem epoki komputerów, smartfonów, X-boksów, Internetu i komunikatorów – w miastach słychać było na blokowych podwórkach, na wsiach zaś na placach przed sklepem czy koło szkoły. Powtarzane z rosnącym napięciem SKUŚ BABA na DZIADA towarzyszyło grze w klasy, w piekło–niebo czy w chłopka albo skakaniu w gumę. Wypowiadane przez nieskaczące dzieci miało tym skaczącym utrudnić lub wręcz udaremnić skuteczne wykonanie zadania. Podobną funkcję – spowodowania SKUCHY – pełniło zawołanie „skuś babko, dam ci słodkie jabłko” czy „czarny krzyż, czarny krzyż, oczaruję / zaczaruję ciebie dziś”, wspomagane skwapliwym kreśleniem owego krzyża na asfalcie lub ziemi obok diagramu klas czy chłopka. Takie magiczne rytuały mają prastary rodowód, w tzw. krajach cywilizowanych natomiast przetrwały w kręgu kultury ludycznej, w dziecięcych grach i zabawach. A dlaczego akurat SKUŚ BABA na DZIADA? SKUSIĆ to ‘namówić do złego, sprowadzić na złą drogę’, ‘zejść z drogi w bok, pójść na skróty’, a także ‘pomylić się, powodując utratę punktów lub dopuszczenie do gry przeciwnika’. A czemu BABA na DZIADA? Znakomity, nieżyjący już, polski etnograf i antropolog Jacek Olędzki suponował, iż tak sformułowane zawołanie miało na celu „pobudzanie do skrytych uczuć i ogólnego pomieszania (rozkojarzenia) dwuznacznymi tekstami” i „pierwotnie zachęcało do podniecających wyobrażeń zachowań”. Dacie radę rozpałić wyobraźnię i przedstawić sobie, jak może SKUSIĆ BABA na DZIADA, czy już z tego wyrosliście? ?